

CURS ACADÈMIC: 2004 – 2005
ENSENYAMENT: ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESES

ASSIGNATURA: ECONOMIA DEL MEDI AMBIENT

PROFESSOR/A: JOAN PERE ENCISO RODRÍGUEZ/MARIONA FARRÉ PERDIGUER

CURS: PRIMER/SEGON	CRÈDITS: 6	TIPUS: OPTATIVA / LLIURE ELECCIÓ
---------------------------	-------------------	---

1. OBJECTIUS

- Analitzar els efectes mediambientals del sistema de producció actual
- Mostrar els problemes que comporta la valoració del medi ambient.
- Indicar quins són els instruments de política ambiental que poden aplicar-se per tal d'evitar el deteriorament del medi ambient.
- Donar a conèixer l'existència d'alternatives per valorar i modificar les formes i maneres de realitzar l'activitat productiva.
- Conèixer les principals característiques de l'economia ecològica

2. CONTINGUTS

En aquesta assignatura es pretén introduir a l'estudiant en el coneixement d'una disciplina que no apareix habitualment en els manuals d'economia convencionals. Es tracta d'analitzar la relació existent entre l'economia i el medi ambient i veure com existeixen dos grans enfocaments a l'hora d'aproximar-se a aquestes qüestions, l'anomenada Economia Ambiental i l'Economia Ecològica.

3. PROGRAMA

Unitat 1: Introducció a la problemàtica ambiental

Aquest primer tema pretén ser un primer atansament, de forma molt introductòria i panoràmica, als principals problemes ambientals que ha anat generant l'actual model econòmic de producció. En primer lloc es fa una anàlisi, a grans trets i de forma senzilla, dels principals problemes mediambientals, tant a nivell mundial com a nivell Europeu. A continuació, s'aprofundeix una mica més en aquests problemes, es presenten quines són les seves causes i les seves conseqüències, quins són els principals responsables i quins els perjudicats.

Unitat 2: L'economia com a sistema obert

Es possible analitzar l'economia com un circuit tancat entre productors de béns i serveis i empreses que prenen les seves decisions en el mercat a partir del mecanisme de preus? O més aviat hem d'analitzar l'economia com un sistema obert a l'entrada d'energia i materials i a la vegada oberta a la sortida de residus?

És precisament aquesta doble aproximació a l'anàlisi de l'economia que treballarem al llarg d'aquest tema. L'economia convencional o neoclàssica, la que hem estudiat en la majoria de cursos d'economia i la que apareix en la major part dels llibres d'economia, analitza sobretot els preus, es tracta així, d'una visió, fonamentalment crematística.

En canvi, l'economia ecològica analitza l'economia com un sistema obert a l'entrada d'energia i materials i que a la vegada produeix dos tipus de residus; la calor dissipada o l'energia degradada i els residus materials, alguns dels quals poden, mitjançant el reciclatge, tornar a ésser utilitzats.

El debat entre aquestes dues visions de l'economia, que té el seu origen ja fa més de 100 anys, tot i que darrerament ha cobrat una gran força, es el que analitzarem en aquest tema. Després d'una anàlisi d'alguns dels aspectes claus de l'economia i de l'ecologia, passarem a analitzar el paper de la Biosfera en el desenvolupament de l'activitat econòmica, quines són les seves funcions econòmiques així com l'impacte negatiu que l'activitat econòmica té sobre el desenvolupament d'aquestes funcions bàsiques. Finalment, analitzarem les dues representacions de l'economia, això és l'economia ambiental i l'economia ecològica

Unitat 3: Instruments de política ambiental

En aquest tema es veu en primer lloc com el sistema de mercat no és el millor mecanisme a l'hora d'assignar recursos quan es tracta de la majoria de béns i serveis ambientals. El fet que aquests comparteixin les característiques dels béns públics i apareguin externalitats que no són tingudes en compte pel mercat, planteja la necessitat de la intervenció pública. Així, s'exposa l'anomenat Teorema de Coase i com aquest proposa una solució al problema de les externalitats, l'assignació d'uns drets de propietat. Tanmateix es mostra com aquesta *privatització* del medi ambient que proposa Coase no està exempta de crítiques. En segon lloc, s'analitza, des d'un punt de vista teòric, el perquè d'aquesta intervenció pública i quins són els diferents instruments que té al seu abast la política mediambiental per tal d'assolir determinats objectius de qualitat ambiental. Estudiant els diferents tipus d'instruments econòmics diferenciant entre els anomenats *controls directes* i els *instruments de mercat*, valorant-los segons una sèrie de criteris entre els que cal destacar la eficàcia, eficiència i equitativitat. Es pretén arribar a conèixer quines són els avantatges i inconvenients de cadascun d'ells a la vegada que s'exposa la seva aplicació pràctica.

Unitat 4: Valoració del medi ambient

Al llarg d'aquesta unitat, s'indiquen les diferents tècniques que, des de l'Economia Ambiental, s'han plantejat per tal de valorar en unitats monetàries aquests impactes ambientals. Diferenciant entre els anomenats mètodes directes i els indirectes, analitzant per cadascun d'ells les principals característiques així com, també, els problemes que planteja la seva aplicació pràctica. Abans però d'analitzar les diferents metodologies de valoració es discutirà sobre el valor econòmic total d'un bé, analitzant els diferents conceptes que aquest engloba; això és; el valor d'ús, el valor d'opció i el valor d'existència

Unitat 5: El debat sobre la sostenibilitat

Aquesta unitat ens introdueix al debat de la sostenibilitat. En primer lloc analitzant el concepte de desenvolupament sostenible, per veure, posteriorment, les característiques del desenvolupament sostenible així com el procediment per aconseguir aquest desenvolupament. Finalment s'exposa, de forma breu, l'evolució del marc internacional i Comunitari.

Unitat 6: El deute ecològic

En aquesta unitat s'analitza el procés d'endeutament dels països desenvolupats respecte els països menys desenvolupats com a conseqüència del procés de sobreexplotació al que s'han vist sotmesos aquests darrers per part dels primers. S'explica el concepte de deute ecològic, quins són els elements que formen part del mateix així com les relacions que s'estableixen entre el deute extern i el deute ecològic.

Unitat 7: Empresa i medi ambient

Els problemes relacionats amb el deteriorament que l'acció humana provoca sobre el medi ambient són avui la base d'una veritable revolució cultural, tant en la societat com en el món empresarial. En el cas del *factor ambiental* l'element de canvi fonamental parteix del client final, del consumidor. En aquest sentit, en aquesta unitat s'exposen les principals característiques d'un nou sistema econòmic i empresarial que té en compte aquest factor ambiental. Així, es treballa sobre la gestió ambiental i la creació de valor en l'empresa, de la política d'empresa i finalment, de l'anomenada auditoria ecològica.

Unitat 8: Una valoració final

En aquesta última unitat es pretén fer una recopilació final de les idees més rellevants i significatives que es consideren claus per entendre les relacions entre l'economia i el medi ambient. També es pretén mostrar el per què s'ha de trencar amb el model de l'economia ortodoxa i ha de sorgir una nova forma d'entendre la relació entre l'economia i el medi ambient com és l'**ECONOMIA ECOLÒGICA**, indicant les seves característiques, els instruments i els conceptes més adequats.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Estaran disponibles en el suport informàtic de l'assignatura, webCT.

5. BIBLIOGRAFIA

- AZQUETA, D. (2002) *Introducción a la economía ambiental*. Mc.Graw-Hill, Madrid.
- CARPINTERO REDONDO, O. (1999) *Entre la economía y la naturaleza*, Editorial Los libros de la catarata
- CASTILLO, M.; ENCISO, J.P. I FARRÉ, M. (2002) *Fiscalitat autonòmica i medi ambient*, Editorial Atelier, Barcelona.
- JACOBS, M. (1996) *La Economía verde*. Editorial ICARIA. Crítica
- LUDEVID, M. (2000) *La gestión ambiental de la empresa*, Editorial Ariel, Barcelona.
- MARTÍNEZ ALIER, J. (1999) *Introducción a la economía ecológica*. Rubes. Barcelona
- MARTÍNEZ ALIER, J i ROCA JUSMET, J. (2000) *Economía Ecológica y Política Ambiental*. Fondo de Cultura Económica
- PEARCE, D i TURNER, R.K. (1995) *Economía de los Recursos Naturales y del Medio Ambiente*. Celeste Ediciones, Madrid

FONTS D'INFORMACIÓ COMPLEMENTARIA

Revistes:

Ecología Política. Edita Fuheim/Icaria

Pàgines web:

<http://www.ecologista.senaccion.org>

<http://www.wwf.es/home.php>

www.greenpeace.org

<http://www.eea.eu.int/>

<http://www.rolac.unep.mx/>

<http://www.oecd.org/>

www.worldbank.org

www.gencat.es/mediamb

www.mma.es

6. AVALUACIÓ

Què s'avalua? Les activitats, treballs i presentacions que es proposen en les diferents unitats.

Com s'avalua? Tenint en compte el treball realitzat, la capacitat crítica i de reflexió dels estudiants en les seves respostes i aportacions així com la presentació.

Quan s'avalua? A la setmana següent a la data de finalització d'entrega de les activitats.

Valor destinat a cada aspecte avaluat:

El exercicis: 50%

L'assistència i participació a classe: 15 %.

L'examen final: 20%.

Presentació i defensa del treball: 15%

CONSULTES:

Dades Professor:

Dr. Joan Pere Enciso i Rodríguez (Departament d'Economia Aplicada),

Dra. Mariona Farré i Perdiquer (Departament d'Economia Aplicada)

Adreça de correu electrònic:

pere.enciso@econap.udl.es

mariona.farre@econap.udl.es

Telèfon i/o extensió:

Dr. Joan Pere Enciso 973 70 3304

Dra. Mariona Farré 973/703210

Número de Despatx:

0.12 i 0.13

Els modes de consulta seran:

Mitjançant el correu electrònic i a les hores de tutoria en el despatx dels professors responsables.

i es realitzaran en els següents horaris:

Joan Pere Enciso :

Dilluns de 16 a 18 hores

Dimarts de 9 a 13 hores

Dimecres de 15 a 16 hores

Mariona Farré:

Dimecres de 15:00 a 17:00 hores

Dijous de 15:00 a 16:00 hores